

BÖLÜM 51

PARATİROİD HASTALIKLARI

Saffet KILIÇASLAN¹

ANATOMİ

Paratiroid bezi kalsiyum metabolizmasında rolü olan parathormon (PTH) salgılayan endokrin bir organdır. Balıklar dışında tüm omurgalı ve memelilerde paratiroid bezi bulunur¹. Paratiroid bezleri, tiroid bezinin arkasında, alt ve üst kutuplarına yerleşmiş bezeye büyüklüğünde dört bezden oluşmuştur. Her bir bez 30-40 mg ağırlığındadır ve sarı kahve, karamel renginde yağ dokusu içinde 1 cm den küçük dokulardır. Yağ dokusu, lenf nodu ve çevre dokudan ayrımı yapılmalıdır (Tablo 1). Boyutlarla ilgili veriler kesin olmamakla birlikte boyu 3-6 mm, eni 2-4 mm, genişliği 0,5-2 mm, üç boyutlu ortalamaları yaklaşık olarak 5x3x1 mm olarak kabul edilmektedir. Kendilerine

ait bir kapsül ve bağ dokusu bulunur. Ayrıca etraflarında ince bir yağ tabakası vardır². İnsanların %80'den fazlasında dört paratiroid bez bulunurken, %3'ünde üç paratiroid bez görülür. Dörtten fazla paratiroid ise çok nadir görülür. Beşinci bez çoğunlukla mediastende, timus ya da aort arkı çevresinde bulunur¹.

Süperior paratiroid bezler rekürren sinirin derininde yerleşim gösterirken, inferior paratiroid bezler ise yüzeğinde yerleşim gösterir. Süperior paratiroid bezler genellikle krikotiroid bileşkedeki bağ dokusu içerisinde bulunmaktadır ve rekürren laringeal sinir ile inferior tiroid arter kesişim yerinin 1 cm yukarısında yer alır. Inferior paratiroid bezleri en sık alt tiroid kutbunun postero-

Tablo 1. Paratiroid Bezlerin Tanınmasında Kullanılan Ayırıcı Özellikler¹

	Renk	Sertlik	Şekil	Vasküler Hilus
Paratiroid Bez	Kahve-bronz karamel	+	Eliptik yassı	+
Lenf nodu	Beyaz-gri	++	Sferik eliptik	-
Yağ dokusu	Sarı	-	Amorf	-
Tiroid	Kırmızı	++	Değişken	-
Timus	Beyaz-sarı	-	Amorf	-

¹ Op. Dr., Düzce Atatürk Devlet Hastanesi, KBB Hastalıkları Kliniği, saffet82@yahoo.com

KAYNAKLAR

1. Saylam G. (2018). Paratiroid Bezi ve Hastalıkları. Hakan Korkmaz (Ed.), *Kulak Burun Boğaz Baş Boyun Cerrahisi Hastalıkları Baş Boyun Cerrahisi* içinde (s.239-248). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
2. Toprak M. (2011). Tiroid ve Paratiroid Cerrahisi. İstanbul: Deomed Yayıncılık
3. Asya O & Oysu Ç. (2019). Paratiroid Benign-Malign Hastalıkları. Özgür Yiğit (Ed.), *Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Uzmanlık Eğitimi Kaynak Kitap-2* içinde (s.473-481). İstanbul: Logos Yayıncılık
4. Teksöz S. (2018). Paratiroidin Cerrahi Hastalıkları. Mehmet Faik Özçelik (Ed.), *Türk Cerrahi Derneği Yeterlilik Board Okulu Ders Notları* içinde (s.275-280). Ankara: Türk Cerrahi Derneği Yayınları
5. Lee KJ. (2012). *Essential Otolaryngology Baş ve Boyun Cerrahisi (9. Baskı)*. Önerci M, Korkmaz H (Çev. Ed.). Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri
6. Sancaktar ME. (2018). Hiperparatiroidi. Özgür Yiğit (Ed.), *Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Uzmanlık Eğitimi Kaynak Kitap-1* içinde (s.270-272). İstanbul: Logos Yayıncılık
7. Lin J, Lin KF, Park RCW (2018). Otolaryngologic Endocrinology. In Pasha R & Golub JS (Eds), *Otolaryngology head and Neck Surgery Clinical Reference Guide* (5 th ed., pp 137-152). San Diego: Plural Publishing
8. Sancaktar ME. (2018). Hipoparatiroidi. Özgür Yiğit (Ed.), *Kulak Burun Boğaz ve Baş Boyun Cerrahisi Uzmanlık Eğitimi Kaynak Kitap-1* içinde (s.262-266). İstanbul: Logos Yayıncılık
9. Brandi ML, Bilezikian JP, Schoback D. Management of Hypoparathyroidism: Summary Statement and Guidelines. *J Clin Endocrinol Metab*, 2016 Jun;101(6):2273-2283. Doi:10.1210/jc.2015-3907.